

KOMMUNIKATION FÖR DÖVA OCH HÖRSELSKADADE ELEVER MED UTVECKLINGSSTÖRNING • SPECIALSKOLAN

Språk är människans främsta redskap för att tänka, kommunicera och lära. Genom kommunikation utvecklar människor sin identitet, uttrycker känslor och tankar och förstår hur andra känner och tänker. Kommunikation ökar förutsättningarna för delaktighet i vardagen och i samhället.

Syfte

Undervisningen inom ämnesområdet kommunikation ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i att samspela med andra och en tilltro till sin förmåga att aktivt påverka sin situation. Eleverna ska ges förutsättningar att kommunicera i olika sammanhang och kunna uttrycka sig med tydlig avsikt på teckenspråk och på svenska, i skrift och utifrån sina individuella förutsättningar i tal, samt med andra kommunikationsformer. Därigenom ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar sin kommunikativa förmåga och sin identitet.

Vidare ska undervisningen stimulera elevernas vilja att ta emot och tolka kommunikation. På så sätt ska eleverna ges möjligheter att utveckla sin förmåga att samtala och förstå. Genom undervisningen ska eleverna möta och uppleva olika former av kommunikation såsom bilder, litteratur, film,

teater, drama och rörelse. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sin förståelse för omvärlden.

Genom undervisningen ska eleverna stimuleras att utveckla kunskaper om hur man söker information i olika källor och hur digitala kommunikationsverktyg kan användas. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar för ökad självständighet.

Vidare syftar undervisningen till att eleverna utvecklar kunskaper om ämnesspecifika begrepp. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar för ökad delaktighet i sociala sammanhang.

För elever med annat modersmål än teckenspråk eller svenska ska undervisningen bidra till att eleverna stärks i sin utveckling till att bli flerspråkiga. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla sin tecken-, ord- och begreppsförståelse på såväl teckenspråk och svenska som på modersmålet. Undervisningen ska på så sätt bidra till att eleverna utvecklar såväl sitt modersmål som sin identitet.

Genom undervisningen i ämnesområdet kommunikation ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- samspela med andra,
- tolka teckenspråk och svenska samt andra former av kommunikativa uttryck,
- söka information från olika källor, och
- använda tecken, ord, begrepp, symboler och andra uttryckssätt för kommunikation.

Centralt innehåll	I årskurs 1–10
Samspela och kommunicera	<ul style="list-style-type: none"> • Grundläggande kommunikativa mönster och strukturer; turtagning, hur man initierar, upprätthåller och avslutar samspel eller samtal. • Kommunikation i olika sammanhang och miljöer, till exempel under rasten, i affären eller genom digitala kommunikationsverktyg. • Hur känslor kan uttryckas och hur uttrycken kan tolkas. • Tecken, ord och kroppsspråk. Hur man kan uttrycka sin avsikt på olika sätt. • Språkliga strukturer, tecken- och ordföljd samt meningsbyggnad i teckenspråk och svenska. • Kommunikationsverktyg. Hur de kan användas för att förstärka elevens kommunikation.
Tolka och förstå	<ul style="list-style-type: none"> • Samtal om teckenspråkig text, böcker och bilder. Berättande texter och poetiska texter för barn och unga: ramsor, sånger, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter. • Tolka kommunikativa uttryck som tecken, ord eller kroppsspråk. • Tecken- och ordlekar. • Ordbilder utifrån elevens erfarenhet och intresse. • Bokstäver och handalfabetet, utifrån elevens erfarenhet och intresse. • Skriva för hand eller på dator, till exempel elevens namn.
Informations-sökning	<ul style="list-style-type: none"> • Information i vardagssituationer, till exempel scheman, symboler och instruktioner. • Informationssökning i olika medier och källor, till exempel tidningar, uppslagsböcker och sökmotorer på internet.
Ämnesspecifika begrepp	<ul style="list-style-type: none"> • Tecken, ord, begrepp och symboler inom ämnesområdet kommunikation för att öka delaktigheten.

Kunskapskrav i slutet av årskurs 10	
(efter elevens förutsättningar)	
Grundläggande kunskaper	Fördjupade kunskaper
<p>Eleven kan initiera och avsluta kommunikation. Dessutom kan eleven uttrycka egna behov och känslor i kända sammanhang och miljöer. Eleven tolkar andras avsikter och visar det genom att samspela i kommunikationen.</p>	<p>Eleven kan initiera kommunikation, upprätthålla den genom turtagning och avsluta den. Dessutom kan eleven fråga, svara, beskriva och berätta i olika sammanhang och med olika syften. Eleven tolkar andras avsikter, behov och känslor och visar det i kommunikationen. Eleven förstår också andra kommunikativa uttryck, kan tolka några elevnära ordbilder och skriva elevnära ord.</p>
<p>Eleven reagerar igenkännande på språken i tecken- och ordlekar och återkommande berättelser. Eleven kan på olika sätt söka elevnära information om vad som ska hända och vad som har hänt. Dessutom deltar eleven i att använda kommunikationsverktyg för att förmedla sig. Eleven identifierar tecken, ord, begrepp och symboler på ett i sammanhanget relevant sätt genom att visa igenkännande och samspela.</p>	<p>Eleven förstår språken i tecken- och ordlekar och återkommande berättelser och kan återberätta delar av innehållet. Eleven kan på olika sätt söka elevnära information och information om samhället rörande vad som ska hända och vad som har hänt. Dessutom använder eleven kommunikationsverktyg för att förmedla sig. Eleven använder tecken, ord, begrepp och symboler på ett i sammanhanget relevant sätt.</p>